

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вікова та педагогічна психологія

Освітня програма Середня освіта (Інформатика. Англійська мова)

Спеціалізація (за наявності) _014.09 (Інформатика)

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань _01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри психології розвитку
Протокол № 6 від 25 січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024_р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	5
4. Система оцінювання курсу	6
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	6
6. Ресурсне забезпечення	6
7. Контактна інформація	9
8. Політика навчальної дисципліни	9

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Вікова та педагогічна психологія
Освітня програма	Середня освіта (Інформатика. Англійська мова)
Спеціалізація (за наявності)	014.09 (Інформатика)
Спеціальність	014 Середня освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	(бакалавр)
Статус дисципліни	(основна)
Курс / семестр	2/4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2.

Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою курсу є формування загальних та професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування комплексних проблем у педагогічній діяльності вчителя інформатики та англійської мови; оволодіння теоретичними основами вікової та педагогічної психології.

Цілі курсу :

- навчити студентів орієнтуватися у педагогічній дійсності;
- забезпечити взаємозв'язок теоретичного й практичного навчального матеріалу;
- створити цілісне уявлення про зміст, методи і принципи вікової та педагогічної психології, спрямованого на збереження, відновлення й підтримку психічного здоров'я людини;
- зорієнтувати студентів в особливостях різних технологій навчання та виховання;
- сформуванню початковий досвід та професійну позицію майбутніх педагогів щодо своєї діяльності як вчителя закладу освіти;
- сприяти формуванню професійних критеріїв оцінки ефективності педагогічної діяльності;
- розвивати у студентів креативне мислення й бажання вдосконалювати власну фахову компетентність.

Компетентності

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність)

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою як усно, так і письмово (мовно-комунікативна компетентність)

ЗК 3. Здатність до генерування нових ідей, ініціативності та прийняття ефективних рішень у професійній діяльності (лідерська компетентність)

ЗК 5. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями і підвищувати власний професійний рівень (компетентність навчання впродовж життя)

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність)

ЗК 7. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, здатність до вираження національної культурної ідентичності в освітньому просторі (культурна компетентність)

ФК 4. Здатність застосовувати знання з психолого-педагогічних дисциплін у навчанні і вихованні учнів середньої школи.

ФК 5. Здатність до пошуку ефективних шляхів пробудження внутрішніх мотивів дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 6. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів, психологію та основні закономірності родинного виховання. Знати та розуміти індивідуальні особливості навчання різнорідних груп учнів, демонструвати готовність застосовувати диференційні підходи до їх навчання, організовувати освітній процес з урахуванням їх особливих потреб

ПРН 15. Здатність проектувати психологічно безпечне і комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПРН 18. Вміти формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, володіти методикою формування критичного мислення в учнів при вирішенні навчальних завдань.

ПРН 19. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватись стандартів професійної етики.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
1.	Предмет, завдання і методи вікової та педагогічної психології	Розуміти суть і значення предмету і завдань вікової та педагогічної психології; вміти оперувати системою категорій вікової та педагогічної психології; розглянути методи психології	2	Тести, питання для самоконтролю
2	Проблема психічного розвитку особистості в онтогенезі	Розмежувати поняття «розвиток», «формування», «навчання», «удосконалення»; розглянути основні чинники, рушійні сили, періодизації психічного розвитку особистості	2	Тести, питання для самоконтролю
3	Психологічні особливості розвитку особистості на різних вікових етапах	Розглянути психологічні особливості розвитку особистості в немовлячому, ранньому, дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому, ранньому юнацькому віці, а також в періоди ранньої, середньої та пізньої зрілості та старості	2	Тести, питання для самоконтролю
4	Психологія навчання	Розглянути зміст і сутність категорії навчання; обґрунтувати основні лінії психічного розвитку в процесі навчання і виховання; диференціювати історичні методи і форми організації навчання; аналізувати основні типи навчання та їхні психологічні моделі	2	Тести, питання для самоконтролю
5	Психологія виховання	Розуміти психологічний смисл виховання; обґрунтувати позицію особистості як психологічний об'єкт виховання; розглянути методологічні та методичні принципи виховання; аналізувати поняття виховного впливу; класифікувати виховні впливи	2	Тести, питання для самоконтролю
6	Психологія особистості вчителя	Розуміти специфіку і структуру педагогічної діяльності; розглянути особистість педагога як предмет психологічного дослідження	2	Тести, питання для самоконтролю

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	45
Тести	42
Контроль самостійної роботи (дві роботи)	13
Залік	0
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Номер навчального заняття (залежить від розподілу у розділі І)																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя	5	5	5	5	5	5	5	5	5									45
Тести	7	7	7	7	7	7												42
Контроль самостійної роботи										6	7							13
Залік																		
Всього за заняття	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	5	5	5	6	7							100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, використання цифрових систем управління навчанням – Dlearn; використання онлайн навчального контенту – Google Meet, Zoom, Microsoft Teams, YouTube та сучасного інструменту для створення цифрового навчального контенту Microsoft PowerPoint.
-----------------------------------	--

Основна література:

1. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова і педагогічна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2017. URL: https://www.researchgate.net/profile/Anzhelika-Kolly-Shamne/publication/326088870_Tokareva_N_M_Samne_A_V_Vikova_ta_pedagogicna_psihologia_navcalnij_posibnik_dla_studentiv_visih_navcalnih_zakladiv_N_M_Tokareva_A_V_Samne_-_Kiiv_2017_-_548_s/links/5b379bbc4585150d23e6803b/Tokareva-N-M-Samne-A-V-Vikova-ta-pedagogicna-psihologia-navcalnij-posibnik-dla-studentiv-visih-navcalnih-zakladiv-N-M-Tokareva-A-V-Samne-Kiiv-2017-548-s.pdf
2. Кочемировська О.О. Вікова психологія для суддів: дитина в контакті з законом. – Харків, 2010. 68 с. URL: https://publicalternative.com.ua/wp-content/files/PA-USAID-Age_Psychology_for_Judges-2010-04.pdf
3. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. URL: <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Savchyn-Vikova-psykholohiia-.pdf>
4. Кутішенко В. П., Ставицька С. О. Психологія розвитку та вікова психологія: практикум. К.: Каравела, 2009. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5703/1/V_Kutishenk%D0%BE_PRVP_p.pdf
5. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). 2-ге вид.: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 128 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/417831.pdf
6. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. 4-те вид., стер. – Суми : Університетська книга, 2019. 352 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29700/1/V_Polishchuk_WPP_IL.pdf
7. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2010. 88 с. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1741/1/%D0%92%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>
8. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Вікова психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 376

с. URL: <https://ksp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/68/2021/05/%D0%92%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-3.pdf>

9. Токарева Н.М., Шамне А. В. Основи вікової психології : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 283 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/0564/1757/1/%d0%92%d0%be%d0%b7%d1%80%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b0%d1%8f %d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d0%b8%d1%8f.pdf>
- 10.Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/495-vkova-ta-pedagogchna-psihologya-skripchenko-ov.html>

Допоміжна література:

1. Кацавець Р. С. Вікова психологія: виникнення та розвиток. URL: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/130/113>
2. Шамне А. В. Психологічні новоутворення як проблема вікової психології: дис. ... канд. псих. наук. 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. Дніпропетровськ, 2005. 212 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Anzhelika-Kolly-Shamne/publication/326461204_Psihologicni_novoutvorennia_ak_problema_vikovo_i_psihologii_dis_kand_psihol_nauk_190007/links/5b4eefd60f7e9b240fe9186b/Psihologicni-novoutvorennia-ak-problema-vikovo-i-psihologii-dis-kand-psihol-nauk-190007.pdf
3. Зязюн І. А. Аксиологічні критерії вікової психології. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2013. Вип 7. С. 6-24. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=OD_2013_7_3
4. Поліщук В. М. Соціальні функції вікової психології (інформаційний зріз). URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a8d2f496-9c78-486a-a841-d93c501f3a86/content>
5. Завязун Т. Розвиток мовлення дошкільників як проблема сучасної вікової психології. URL: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Lukacova3/subor/Zavyazun.pdf>

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса Кафедра психології розвитку, 518 каб., тел. 596 136, https://kpr.pnu.edu.ua/ kpr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Назарук Наталія Володимирівна, кандидат психологічних наук
Контактна інформація викладача	Електронна адреса natalia.nazaruk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» — Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». — Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». — Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». — Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». — Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».
Пропуски занять (відпрацювання)	Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора від 26 листопада 2020 р. № 799; із внесеними змінами наказом від 6 квітня 2021 р. № 212),

	до підсумкового контрольного випробування допускаються студенти, що прослухали лекційний курс, взяли участь у практичних заняттях, виконали всі письмові завдання (експрес-тестування, творче завдання, реферат чи презентацію), КСР та написали контрольну (модульну) роботу. У разі відсутності студента з поважних причин при написанні контрольної (модульної) роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи. При неявці студента у зазначений термін без поважних причин кількість балів з модуля дорівнює «0» (нуль). Допускається, як виняток, з дозволу завідувача кафедри одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з курсу (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних занять тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Підсумковий контроль знань здійснюється на останньому практичному занятті. Залік передбачає підсумкове оцінювання (у стобальній шкалі) й визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та результатів складання змістового модуля. ПОЛОЖЕННЯ про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS від 2 лютого 2016 р. № 18; із внесеними змінами наказом від 6 квітня 2021 р. № 212
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Оцінка за виконане завдання знижується на один бал
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п. 14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - покликання: https://nmv.pnu.edu.ua .
Додаткові бали	Додаткові бали присуджуються: за участь у науково-дослідній роботі (підготовка публікацій і виступ на конференції – по 5 балів), опрацювання завдань з самоаналізу – по 2 бали (за кожну тему). Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного

	університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора від 26 листопада 2020 р. № 799; із внесеними змінами наказом від 6 квітня 2021 р. № 212
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/ Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra

Викладач _____ **Назарук Наталія Володимирівна** _____